

LIKESTILLINGS- OG DISKRIMINERINGSNEMNDA

Postboks 8049 Dep

0031 Oslo

Tlf. 95 19 68 00/01

mail: post@diskrimineringsnemnda.no

hjemmeside: www.diskrimineringsnemnda.no

Sak nr. 19/2007

Sakens parter:

A (videregående skole)

B

Uttalelse av 2. oktober 2007

Likestillings- og diskrimineringsnemndas sammensetning:

Aslak Syse, leder

Else Leona McClimans, nestleder

Selma Ilyas

Åsmund Lunde

Hege Skjeie

Saken gjelder

Spørsmål om diskriminering på grunn av språk i forbindelse med søknad på stilling som tysklærer i videregående skole, jf. diskrimineringsloven § 4.

Sakens faktiske forhold

B er født i Athen, Hellas. Hun flyttet til Norge i august 2004.

I begynnelsen av oktober 2006 (uke 41) søkte A videregående skole (skolen) etter en tysklærer i 25 % stilling. Vikariatets varighet var fra 17. oktober 2006 og ut skoleåret.

Skolens utlysningstekst inneholdt ingen krav om norskkunnskaper:

Undervisningsstilling – tysk

*Ved A videregående skole er det ledig undervisningsstilling for tysk i inntil 25 %.
Spørsmål om stillingen rettes til C.*

Søknadsfrist var 16. oktober 2006.

B var en av tre søkere til stillingen. Av utvidet søkerliste fra skolen, fremgikk blant annet at hun hadde 4-årig utdanning i tysk språk og litteratur etter videregående skole og at hun hadde arbeidet som tysklærer i Hellas.

Skolen vurderte ingen av søkerne som kvalifisert til stilling. B ble likevel innkalt til intervju, men innkallingen ble senere trukket tilbake. Det ble således ikke gjennomført intervju med noen av søkerne.

Skolen opplyser at den også tok kontakt med flere vikarbyråer for å undersøke om noen av disse kjente til personer som kunne fylle en slik stilling. Ett av disse byråene var Rett bemanning AS.

Rett bemanning utarbeidet en egen stillingsannonse på grunnlag av det de oppfattet som skolens krav. Rett bemanning bekrefter at annonsens krav i utgangspunktet kun var *gode kunnskaper i tysk*, og at annonsen siden ble endret to ganger: Først ble et krav om bachelor i tysk lagt til, etter kontakt med skolen. Deretter ble krav om gode norskkunnskaper lagt til i annonsen.

Utllysningsteksten til Rett bemanning, som ble publisert på nettstedet finn.no 24. oktober 2006 klokken 11.34, lød:

Vi søker personer som kan undervise i tysk!

Stillingen er ca. 25 %.

Du må ha erfaring fra undervisning.

Du må ha utdanning tilsvarende bachelor innen tysk.

Evt. gode tyskkunnskaper kan erstatte utdanning.

Du må også ha gode norskkunnskaper.

NB! Kun søkere med relevante kvalifikasjoner vil få svar.

På grunnlag av Rett bemannings stillingsannonse søkte B en gang til på stillingen som tysklærer den 24. oktober 2006.

Av søknaden gikk det fram at B hadde gått på tysk skole i Hellas fra hun var seks år, at hun senere hadde studert tysk språk og litteratur i fire år på universitetet i Athen og at hun er godkjent tysklærer. Hun opplyste i søknaden at hun hadde tatt en faglinje med pedagogikk.

Videre framgikk av søknaden at B hadde arbeidet som privatlærer i tysk ved siden av studiene, og at hun fra september 2004 til mai 2005 hadde jobbet som tysklærer på et språkinstitutt i Hellas.

Når det gjelder norskkunnskaper opplyste hun i søknaden at hun kom til Norge i august 2005, at hun hadde *bestått eksamen i norskprøve* i juni 2006, og at hun skulle ta *Bergenstesten* (test i norsk-høyere nivå) i januar 2007.

I e-post av 31. oktober 2006 opplyser Rett bemanning til B at søknaden hennes var presentert for arbeidsgiver, men at skolen hadde avslått hennes søknad *fordi de kjente til søker, og mente at norskkunskapene ikke var tilstrekkelig til denne stillingen.*

Skolen ansatte ikke noen eksterne kandidater til stillingen, og valgte heller å omrokkere oppgaver blant de lærerne som allerede var tilsatt ved skolen.

Under Ombudets behandling av saken la B fram uttalelse fra NOKUT av 11. april 2007 som fastslår at hennes utdanning tilsvarer en norsk bachelor-grad. I denne framgår også at hennes utdanning er *en offentlig godkjent lærerutdanning som gir undervisningskompetanse i den videregående skolen i Hellas*. Videre la hun fram dokumentasjon på bestått *Bergenstest* (test i norsk-høyere nivå), både skriftlig og muntlig, av henholdsvis 20. januar 2007 og 5. mars 2007.

Behandlingen hos Likestillings- og diskrimineringsombudet og videre saksgang

Ved e-post av 8. november 2006 og brev av 19. november 2006 henvendte B seg til Likestillings- og diskrimineringsombudet (Ombudet). Hun ba Ombudet vurdere om hun var blitt forskjellsbehandlet i strid med diskrimineringsloven i forbindelse med søknaden på stillingen som tysklærer ved A videregående skole.

Ombudet ga uttalelse i saken 27. juni 2007. Ombudets konklusjon var at A videregående skole hadde diskriminert på grunn av språk, i strid med diskrimineringsloven § 4.

Ombudet fant at det forelå omstendigheter som ga grunn til å tro at B var blitt utsatt for forskjellsbehandling i strid med forbudet i diskrimineringsloven § 4, og at skolen ikke hadde oppfylt sin bevisbyrde

Ved brev av 3. juli 2007 klaget A videregående skole på Ombudets uttalelse.

Ombudet vurderte saken på nytt, men endret ikke sin konklusjon i saken.

Ombudet har oversendt saken til behandling i Likestillings- og diskrimineringsnemnda ved brev av 10. august 2007.

Saken ble behandlet i Nemndas møte 19. september 2007 i Oslo. I behandlingen av saken deltok Nemndas medlemmer Aslak Syse (leder), Else Leona McClimans (nestleder), Selma Ilyas, Åsmund Lunde og Hege Skjeie.

B uttalte seg og svarte på spørsmål pr. telefon. Fra Likestillings- og diskrimineringsombudet møtte Ragnar Lie. Nemndas sekretariat var representert ved Geir Helgeland.

Partenes argumenter

A videregående skole avviser at årsaken til deres avslag på B sin søknad var hennes manglende norskkunnskaper. Skolen opplyser at krav til norskkunnskaper aldri har vært tema i saken.

Skolen hadde behov for tysklærer til avgangsklasse og måtte stille høye krav til søkernes kvalifikasjoner. Den aktuelle klassen hadde opplevd en turbulent situasjon med utskifting av lærere hvert år. Derfor var det svært viktig at den som ble tilsatt hadde erfaring med avgangselever på høyeste nivå i den videregående skolen, og eksamenserfaring.

Skolen var likevel innstilt på å foreta en nærmere vurdering av kvalifikasjonene og språkkunnskapene til B og hadde derfor innkalt henne til intervju.

Tilsettingsprosessen ble stoppet fordi skolen gjorde interne omrokkeringer, og utvidet stillingen til en allerede tilsatt lærer. Derfor ble også intervjuet med B avlyst.

Vedkommende lærer som fikk 22 % stilling i tysk i tillegg til andre oppgaver, hadde i tidligere medarbeidersamtaler ytret ønske om å øke sin stilling. Læreren var fast ansatt ved skolen og beskrives som en erfaren språklærer med nødvendig erfaring fra eksamensklasser. I tillegg hadde skolen en lærer i årsvikariat på deltid som ønsket å overta et av fagene til den fast ansatte læreren.

Skolen påpeker at den må ha anledning til å stoppe en tilsetting fram til søker eventuelt er gitt et tilbud dersom behovet opphører, for eksempel fordi man finner andre løsninger internt.

Skolen gjør gjeldende at de ikke hadde noen formell avtale med Rett bemanning. Skolen viser til at Rett bemanning skulle være arbeidsgiver for den som ble tilsatt etter Rett bemannings utlysning, og at det kun var snakk om videre utleie til skolen. Skolen påpeker at den skulle få seg forelagt en liste over kandidater med tilsetningsforhold i vikarbyrået.

Skolen opplyser videre i klagen at det hastet for skolen å få ting på plass. I den forbindelse ble vikarbyrået kontaktet uforpliktende, samtidig som det pågikk et arbeid for å løse saken internt, gjennom eventuelle omrokkeringer. Kontakten til og fra vikarbyrået foregikk muntlig. Skolen

var ikke delaktig i utforming eller kjent med innholdet i stillingsannonse eller utlysning fra noen vikarbyråer de kontaktet.

Skolen stiller seg videre uforstående til opplysningene fra B om at Rett bemanning skal ha opplyst til henne at hun ikke var aktuell for stillingen fordi skolen kjente til henne og visste at hennes norskkunnskaper ikke var tilstrekkelige.

Skolen opplyser at Rett bemanning ringte til dem, som svar på skolen henvendelse vedrørende muligheter for kvalifisert vikar. Ut fra opplysningene skolen fikk i telefonsamtalen med Rett bemanning, vurderte skolen B som ikke kvalifisert. Grunnen til avslaget var at B ikke oppfylte kravene til utdanning i forskrift til opplæringsloven § 14-3.

B mener hun har vært utsatt for diskriminering på grunn av språk i strid med forbudet i diskrimineringsloven § 4.

Hun opplyser at hun på bakgrunn av en annonse i Aetat 16. oktober 2006, der det kun var stilt krav om tyskkunnskaper, søkte på stillingen som tysklærer.

Videre opplyser B at hun ble oppringt av A videregående skole den 23. oktober 2006. Etter en kort samtale, på kun et par minutter, ble det avtalt at hun skulle komme på intervju den 25. oktober 2006 klokken 1200.

Dagen etter, den 24. oktober 2006, ringte skolen tilbake og sa at de ikke lenger trengte B, fordi det var gjort *interne omjusteringer*. Dette ble siden bekreftet i brev fra skolen.

Samme dag, den 24. oktober 2006, ble det lyst ut en stillingsannonse fra Rett bemanning på finn.no. B hevder at det eneste kravet i denne annonsen var tyskkunnskaper. Hun leverte ny søknad, men ikke fikk noe svar.

Hun ringte Rett bemanning den 31. oktober og spurte om de hadde mottatt hennes søknad. Rette bemanning bekreftet at de hadde mottatt søknaden, og begrunnet manglende svar med at B ikke var kvalifisert til stillingen.

B opplyser at hun i denne samtalen først ble fortalt at hun hadde fått avslag på søknaden på grunn av at hun ikke hadde bachelor i tysk. Da hun påpekte at hun hadde slik bachelor, ble avslaget begrunnet med manglende pedagogiske fag. Hun fortalte at hun også tilfredsstilte dette kravet. Da fikk hun til svar at årsaken til avslaget var at hun ikke hadde tilfredsstillende norskkunnskaper.

Hun hevder at Rett bemannings annonse på internett ble endret umiddelbart etter denne samtalen, til også å ha et krav om *gode norskkunnskaper*.

Hun opplyser at hun deretter sendte en e-post til D (Rett bemanning) der hun påpekte urimelighetene i vurderingen av hennes kompetanse. Hun fikk da som svar at skolen kjente henne og visste at hun ikke kunne norsk, og at hun derfor ikke var aktuell for stillingen.

B mener hun var kvalifisert for stillingen. Hun påpeker at skolen umulig kan kjenne henne, og at det er urimelig å konstatere at norskkunnskapene hennes er for dårlige på grunnlag av en telefonsamtale på et par minutter.

Videre gjør hun gjeldende at mesteparten av språkundervisningen foregår på det språket som elevene skal lære. Kunnskaper i norsk vil derfor i slike tilfeller ofte være sekundære.

Nemndas vurderinger

Vedtak om tilsetting på en offentlig videregående skole er enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2. Nemnda har ikke myndighet til å gi rettslig bindende pålegg som opphever eller endrer et slikt vedtak eller på annen måte bestemmer hvordan et enkeltvedtak skal utformes, jf. diskrimineringsombudsloven § 9 første ledd. Begrensningene i kompetansen gjelder også når skolen velger å ikke fatte noe vedtak, for eksempel ved å unnlate å besette en utlyst stilling. Nemnda har imidlertid etter § 7 første ledd annet punktum plikt til å *gi uttalelse om hvorvidt det forhold som er brakt inn for Nemnda, er i strid med diskrimineringsloven* eller ikke. Uttalelsen vil ikke være bindende.

Spørsmålet er om B ble diskriminert på grunn av norskkunnskaper i forbindelse med tilsetting av tysklærer ved A videregående skole. Forholdet omfattes i tilfelle av reglene om direkte diskriminering i diskrimineringslovens § 4 første og andre ledd:

Direkte og indirekte diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion eller livssyn er forbudt.

Med direkte diskriminering menes at en handling eller unnløtelse har som formål eller virkning at personer eller foretak på grunnlag som nevnt i første ledd blir behandlet dårligere enn andre blir, er blitt eller ville blitt behandlet i en tilsvarende situasjon.

Nemnda har vurdert om det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at A videregående skole la vekt på Bs norskkunnskaper da skolen besluttet å stanse tilsettingsprosessen og heller omrokkere eksisterende stillinger. I tilfelle det foreligger slike omstendigheter går bevisbyrden over på skolen etter diskrimineringsloven § 10.

I den forbindelse legger Nemnda til grunn at skolen har rett til å stanse en tilsettingsprosess fram til tilsetting har funnet sted. Skolen kan derfor i utgangspunktet velge å ikke tilsette noen i en utlyst stilling. Imidlertid kan en slik unnløtelse være forbudt etter diskrimineringsloven § 4, dersom den er begrunnet i mangelfulle norskkunnskaper.

At en intern omrokking faktisk fant sted, er dokumentert ved utskrifter av fag- og timefordelingen for de involverte lærerne.

Nemndas flertall, Syse, McClimans og Ilyas, finner det ikke påfallende at skolen vurderer muligheter for interne omrokkinger parallelt med en ekstern utlysning. Det er heller ikke unaturlig av skolen å legge vekt på det konkrete behovet til den klassen som skal undervises og i den sammenhengen vurdere interne løsninger som bedre enn å velge en av de eksterne søkerne. Dette blir særlig tydelig når stillinger må fylles underveis i skoleåret.

Flertallet har merket seg e-posten fra Rett bemanning til B der det opplyses at søknaden hennes var presentert for arbeidsgiver, men at skolen hadde avslått hennes søknad *fordi de kjente til søker, og mente at norskkunnskapene ikke var tilstrekkelig til denne stillingen*. A videregående skole tilbakeviser at de har uttalt noe slik til Rett bemanning. Under Ombudets

behandling av saken har Rett bemanning opplyst at e-posten var basert på hva de oppfattet var skolens mening og at Rett bemanning ikke hadde direkte kunnskap om på hvilket grunnlag oppdragsgiver hadde avslått søknaden.

Etter flertallets oppfatning er det vanskelig å legge til grunn opplysningene i e-posten fra Rett bemanning som dokumentasjon for skolens begrunnelse. Opplysningene kom ikke direkte fra skolen og var kun en videreformidling av hva Rett bemanning trodde var skolens syn.

Det er heller ikke bestridt at B ble innkalt til intervju. Skolen synes derfor villig til å vurdere hennes kvalifikasjoner nærmere. Etter flertallets oppfatning er det rimelig at intervjuet blir avlyst når skolen hadde bestemt seg for å velge en intern løsning.

På denne bakgrunnen har Nemndas flertall kommet til at bevisbyrden ikke har gått over på skolen. Det er således ikke sannsynliggjort forskjellsbehandling som skyldes språkkunnskaper. Flertallet mener derfor at B ikke er blitt behandlet i strid med diskrimineringsloven.

Nemndas mindretall, Lunde og Skjeie, mener det foreligger omstendigheter i saken som gir grunn til å tro at B ble forskjellsbehandlet på grunn av språk.

Mindretallet viser for det første til at skolen ikke har foretatt den vurderingen av Bs kvalifikasjoner som skolen er forpliktet til. Hun oppfylte de faglige kravene for tilsetning som tysklærer i videregående skole. I sin første søknad som ble sendt direkte til skolen, går det fram at hun har omfattende høyere utdanning i tysk språk og litteratur og undervisningspraksis i tysk fra Hellas. Skolen skulle derfor ha foretatt en nærmere vurdering av hennes faglige kvalifikasjoner og norskkunnskaper, jf. forskrift til opplæringslova § 14-6.

For det andre viser mindretallet til ovennevnte e-post fra Rett bemanning. Mindretallet mener at e-posten dokumenterer hva skolen på det aktuelle tidspunktet oppga som begrunnelse for å avvise videre vurdering av B. Mindretallet legger vekt på at e-posten ble sendt til B kort tid etter at Rett bemanning hadde snakket med skolen. Det er større grunn til å legge vekt på en nesten samtidig bekreftelse enn senere korreksjoner.

Etter dette mener mindretallet at bevisbyrden har gått over på A videregående skole.

I likhet med Ombudet legger mindretallet til grunn at skolen hadde ansvar for å vurdere Bs kompetanse. Skolens anførsel om at B ikke var kvalifisert for stillingen kan ikke føre fram. For å komme til en slik konklusjon måtte skolen ha foretatt en langt grundigere vurdering av Bs kvalifikasjoner.

Mindretallet finner etter dette at B ble behandlet dårligere enn en norskspråklig kandidat ville blitt behandlet i en lignende situasjon. Mindretallet mener derfor at forholdet er i strid med diskrimineringsloven § 4.

Uttalelsen er gitt under dissens (3–2).

SAK 19/2007

Likestillings- og diskrimineringsnemnda gir følgende uttalelse:

B ble ikke utsatt for forskjellsbehandling i strid med diskrimineringsloven § 4 ved tilsetting av tysklærer ved A videregående skole.

Oslo, 2. oktober 2007

Aslak Syse
leder

Else Leona McClimans
nestleder

Selma Ilyas

Åsmund Lunde

Hege Skjeie